

Druk nr 2484

Warszawa, 23 września 2009 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Nadzwyczajna "Przyjazne
Państwo" do spraw związanych z
ograniczaniem biurokracji
NPP-020-120-2009

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Nadzwyczajna "Przyjazne Państwo" do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji wnosi projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy - Prawo o
szkolnictwie wyższym.**

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Hanna Zdanowska.

Przewodniczący Komisji

(-) Mirosław Sekuła

USTAWA
z dnia2009 r.
o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Uczelnia stwarza warunki do pełnego udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach wynikających z zadań wymienionych w ust. 1.”;

2) w art. 94 w ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) zadania wynikające z realizacji art. 13 ust. 1a.”;

3) po art. 164 dodaje się art. 164a w brzmieniu:

„Art. 164a. Zajęcia dydaktyczne oraz egzaminy i zaliczenia powinny być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości studentów niepełnosprawnych.”;

4) w art. 169 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Egzaminy wstępne, o których mowa w ust. 3 i 4, powinny być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości niepełnosprawnych kandydatów na studia.”;

5) w art. 195 ust. 3 nadać brzmienie:

„3. Przepisy art. 164 i art. 164a stosuje się odpowiednio do studiów doktoranckich i doktorantów.”.

Art. 2. Przepisy art. 13 ust. 1a, art. 94 ust. 1 pkt 11, art. 164a i art. 169 ust. 4a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się po raz pierwszy w roku akademickim 2009/2010.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel ustawy

Celem projektu ustawy jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków, które gwarantowałyby równe szanse w dostępie do szkolnictwa wyższego i zdobycia wyższego wykształcenia. Dane statystyczne potwierdzają, że znacząco mniejszy odsetek osób niepełnosprawnych niż osób sprawnych posiada wykształcenie wyższe. Z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzanego przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że jedynie 6,5% osób niepełnosprawnych posiada wyższe wykształcenie, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla osób sprawnych wynosi 16,7% (dane za III kwartał 2008 r.). Ponadto, z danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynika, że w przypadku osób niepełnosprawnych w odpowiedniej grupie wiekowej udział osób studiujących jest o około połowę niższy w przypadku osób sprawnych.

2. Przedstawienie stanu obecnego

W obecnym stanie prawnym, w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym brak jest jakichkolwiek przepisów materialnych dotyczących kwestii dostosowania procesu rekrutacyjnego, dydaktycznego, zdawania egzaminów itp. do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych. Prawo osób niepełnosprawnych do edukacji nie jest respektowane ani formalnie, ani w praktyce. Liczne badania (miedzy innymi „Niewidomi i słabowidzący studenci uczelni wyższych w roku akademickim 2005/2006” i „Dostępność polskich wyższych uczelni dla osób niepełnosprawnych” Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego) potwierdzają łamanie tego prawa przez zniechęcanie do kandydowania, uniemożliwienie przystąpienia do egzaminów, wymaganie składania egzaminów w formie wyłącznie pisemnej (odręcznej) lub wyłącznie ustnej, prowadzenie zajęć w sposób niedostępny, brak dostępności materiałów dydaktycznych, zbiorów bibliotecznych, infrastruktury itp. Sama okoliczność odejścia od egzaminów wstępnych na rzecz respektowania wyników egzaminów dojrzałości (czyli usunięcie jednego etapu w relacjach kandydatów / studentów z uczelnią) spowodowała znaczące zwiększenie liczby studentów niepełnosprawnych.

Obecnie szansa na to, że kandydaci, studenci i doktoranci nie będą dyskryminowani ze względu na swoją niepełnosprawność, zależy wyłącznie od dobrej woli, wiedzy, wrażliwości i zyczliwości pracowników uczelni. Przy braku tych cech i niedostatku regulacji prawo do edukacji nie jest realizowane.

Jedynie przepisy na gruncie prawa polskiego dotyczące prawa osób niepełnosprawnych do edukacji na poziomie wyższym znajdują się w ustawie zasadniczej, a mianowicie w art. 70

ust. 1 zdaniu 1 („Każdy ma prawo do nauki”) i art. 32 dotyczącym równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji.

3. Różnice między dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym

Rozwiązanie proponowane w dodawanym w art. 13 ust. 1a wprowadza dyrektywę, zgodnie z którą uczelnia, wykonując swoje ustawowe zadania, o których mowa w art. 13 ust. 1, jest obowiązana stwarzać odpowiednie warunki dla równego dostępu dla osób niepełnosprawnych.

Propozycja dotycząca nadania nowego brzmienia art. 94 ust. 1 pkt 11 ustawy polega na innym zdefiniowaniu przedmiotu przekazywanej uczelniom dotacji z budżetu państwa na zadania dotyczące osób niepełnosprawnych przez odniesienie się do art. 13 ust. 1a. Takie zdefiniowanie pozwoli uniknąć istniejących obecnie wątpliwości co do sposobu wydatkowania tej dotacji.

Dodawany art. 164a proponuje rozwiązanie polegające na zobowiązaniu uczelni do tego, by zajęcia dydaktyczne oraz egzaminy i zaliczenia były przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości studentów niepełnosprawnych. Analogiczne rozwiązanie proponowane jest w art. 195 ust. 3 w odniesieniu do doktorantów niepełnosprawnych.

Z kolei dodawany w art. 169 ust. 4a proponuje, aby egzaminy wstępne na uczelni były przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości niepełnosprawnych kandydatów na studia.

4. Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Należy zakładać, że wejście w życie niniejszej nowelizacji ustawy spowoduje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne. Przede wszystkim zapewni osobom niepełnosprawnym, tak kandydatom na studentów, jak i studentom oraz doktorantom dostęp do edukacji na uczelniach wyższych.

Dostosowanie uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych może być z powodzeniem finansowane z już funkcjonującej dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt. 11 ustawy.

Zatem proponowane zmiany nie oznaczają dodatkowych obciążeń budżetu państwa.

Proponowana nowelizacja nie tylko realizuje treść art. 24 Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ale również realizacją obowiązków nałożonych na Państwo przez Konstytucję i umowy międzynarodowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (art. 32 i 70),

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r. (art. 26),
- Konwencja w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty z 15 grudnia 1960 r. (Dz. U. 1964 nr 40 poz. 268) (art. 4),
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. 1977 nr 38 poz. 169) (art. 13),
- Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. 1993 nr 61 poz. 284) (art. 2 Protokołu nr 1).

Na wprowadzeniu w życie projektowanych zmian skorzystają zarówno uczelnie, jak również budżet państwa. Dla pierwszych bowiem osoby niepełnosprawne, zwłaszcza dobrze przygotowane do podjęcia studiów wyższych, powinny być traktowane jako potencjalne źródło dodatkowych wpływów (zwłaszcza w obliczu podejmowania nauki przez roczniki należące do tzw. niżu demograficznego). Państwo z kolei, oprócz wywiązania się z konstytucyjnej zasady równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji, może liczyć w perspektywie długoterminowej m.in. na zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną i zasiłki dla bezrobotnych.

Zaproponowane zmiany nie wywołują skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z proponowaną treścią art. 164a ustawy, konieczne będzie dokonanie odpowiednich zmian w treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydanego na podstawie art. 162 ustawy, w zakresie, w jakim rozporządzenie to określa warunki i tryb odbywania zajęć dydaktycznych oraz warunki składania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń.

Należy zakładać, że zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu Marszałek Sejmu przed skierowaniem do pierwszego czytania skieruje niniejszy projekt ustawy do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

5. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty wiążącym prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 5 października 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisyjnego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Hanna Zdanowska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, ze zmianami). Zmiana dotyczy zapewnienia warunków pełnego udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach wynikających z wykonywania przez uczelnię jej podstawowych zadań oraz przyznawania w tym celu dotacji z budżetu państwa. Zgodnie z projektem egzaminy wstępne oraz zajęcia dydaktyczne, egzaminy i zaliczenia mają być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych będących odpowiednio kandydatami na studia, studentami lub doktorantami.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie dotyczące zapewnienia równego dostępu osób niepełnosprawnych do szkolnictwa wyższego nie są obecnie regulowane wiążącymi przepisami prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na postanowienia Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 13 grudnia 2006 r. Zgodnie z art. 24 ust. 1 Konwencji państwa strony uznają prawo osób

niepełnosprawnych do edukacji i zapewniają integracyjny system kształcenia w celu realizacji tego prawa bez dyskryminacji i na zasadach równych szans. Ustęp 5 tego przepisu zobowiązuje państwa strony do zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do powszechnego szkolnictwa wyższego, bez dyskryminacji i na równych zasadach z innymi osobami, oraz zapewnienia w tym celu racjonalnych usprawnień dla osób niepełnosprawnych. Dokument ten w imieniu Wspólnoty Europejskiej podpisała Komisja Europejska w dniu 30 marca 2007 r. Umowa weszła w życie w dniu 3 maja 2008 r. Obecnie trwają prace legislacyjne zmierzające do jej zawarcia przez Wspólnotę Europejską.¹ Zgodnie z art. 300 ust. 7 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską umowa zawarta przez Wspólnotę Europejską będzie wiązała instytucje Wspólnoty oraz państwa członkowskie.

Prawa osób niepełnosprawnych zostały określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, proklamowanej w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r. (Dz. Urz. WE C 364 z 18.12.2000 r., str. 1). Karta zawiera zakaz wszelkiej dyskryminacji m.in. ze względu na niepełnosprawność (art. 21 ust. 1) oraz uznaje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im integrację społeczną (art. 26). Dokument ten nie stanowi jednak samodzielnego, wiążącego źródła prawa w Unii Europejskiej.

Zapewnienie równego dostępu osób niepełnosprawnych do krajowych systemów edukacji jest ponadto postulowane w dokumentach niemających charakteru prawnie wiążącego, w szczególności w rezolucji Rady 2003/C 134/04 z dnia 5 maja 2003 r. w sprawie równych szans dla niepełnosprawnych uczniów i studentów w dziedzinie edukacji i szkoleń zawodowych (Dz. Urz. UE C 134 z 7.6.2003 r., str. 6) oraz rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji osób niepełnosprawnych w rozszerzonej Unii Europejskiej: Europejski Plan Działania na lata 2006–2007 (Dz. Urz. UE C 316 E z 22.12.2006 r., str. 370).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej obecnie nie reguluje w sposób prawnie wiążący kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu. Jednocześnie należy zauważyć, że projekt nie narusza postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, której sygnatariuszem jest Wspólnota Europejska. Proponowana ustawa jest zgodna z niewiązącymi prawnie dokumentami wspólnotowymi dotyczącymi sytuacji osób niepełnosprawnych.

¹ W dniu 29 sierpnia 2008 r. Komisja przekazała Radzie i Parlamentowi Europejskiemu przyjęty przez siebie wniosek dotyczący decyzji Rady dotyczącej zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (KOM(2008) 530 wersja ostateczna). W dniu 24 kwietnia 2009 r. Parlament Europejski zaopiniował przedłożony przez Komisję wniosek zatwierdzając go w jednym czytaniu bez poprawek.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym nie jest objęty wiążącym prawem Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory Bazy REX: dotacje, niepełnosprawni, projekt ustawy, szkolnictwo, szkoła wyższa, Unia Europejska

Warszawa, 5 października 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy
komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie
wyższym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Hanna Zdanowska) jest
projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Przedstawiony projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, ze zmianami). Zmiana dotyczy zapewnienia warunków pełnego udziału osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach wynikających z wykonywania przez uczelnię jej podstawowych zadań oraz przyznawania w tym celu dotacji z budżetu państwa. Zgodnie z projektem egzaminy wstępne oraz zajęcia dydaktyczne, egzaminy i zaliczenia mają być przeprowadzane w warunkach dostosowanych do potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych będących odpowiednio kandydatami na studia, studentami lub doktorantami.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty wiążącym prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

*Deskrytory Bazy REX: dotacje, niepełnosprawni, projekt ustawy, szkolnictwo, szkoła wyższa,
Unia Europejska*

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda**

Warszawa, 17 listopada 2009 r.

BON-VIII-070-5-KP/09

SEKRETARIAT SZEFASZ
WPLYNEŁO

dnia 06.11.2009 200
(podpis)

Pan

Lech Czapla

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 9 października 2009 r. (znak: PS-175/09) w sprawie zaopiniowania, w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, przedłożonego przez Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne Państwo”, uprzejmie wyjaśniam iż nie zgłaszam uwag do przedmiotowego projektu.

Rozwiązania zaproponowane w przesłanym projekcie w zakresie stworzenia odpowiednich warunków dla równego dostępu osób niepełnosprawnych do edukacji na uczelniach wyższych – oceniam pozytywnie.

Gdańsk, 3 listopada 2009 r.

Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich

Tel/fax 058 307 44 00

ul. Wały Piastowskie 1

80-855 Gdańsk

SEKRETARIAT SZEFa KS
WPŁYNĘŁO

dnia 09.11.2009 r. 200..... r.

.....
(podpis)

SZEF KANCELarii SEJMU

Sz. Pan
Lech Czapla

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Dol. sygn. 95-175/09

- komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym.

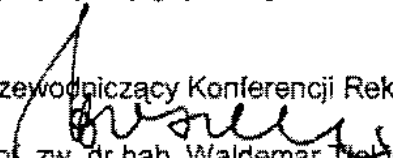
Szanowny Panie,

w odpowiedzi na pismo **sygn. 95-175/09**

uprzejmie informuję, iż nie zgłaszamy uwag do przesłanego do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy- Prawo o szkolnictwie wyższym.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

Przewodniczący Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich

prof. zw. dr hab. Waldemar Teliński